

Toronto Torah

Beit Midrash Zichron Dov

Noach

1 Marcheshvan, 5772/October 29, 2011

Vol.3 Num. 5

רב ברוך ווינטראוב

אכילת בשר: לכתחילה או בזיעבד?

בפעולה טובה זו או אחרת. לו היה הקב"ה מחזק בנו יותר את הרגש המוסרי כלפי בעלי החיים, "אז היינו פוגשים המון גדול של רשעי תבל, המשחרים לטרף כזאבי ערב, זוכחי אדם באין חמלה, ומוסר כליותיהם, כשהיה מעיק להם, היו ממלאים ברווחה על ידי חסידות עם בעלי חיים"

סיבות אלו מביאות לכך שאין להמנע מאכילת בשר בעלי חיים בזמן הזה. אך מכל מקום הצמחונות, לדעת הרב קוק, היא הערך המוסרי הנעלה יותר.

מעבר למחלוקת, המעניינת כשלעצמה, לגבי אכילת בשר, נראה שמשקפת כאן גם מחלוקת מהותית ביחס למצבו של העולם לאחר היציאה מן התיבה. לדעת הרב קוק, העולם שלאחר המבול מהווה 'נפילה' מן העולם שלפניו. על כן, אמות המידה המוסריות שלו נמוכות יותר. לדעת הרב קוק, לעומת זאת, האדם, והעולם עמו, התעלו – נה הוא שטח בשימור הבריאה כולה, וממילא נמצא בדרגה גבוהה יותר מאדם הראשון, שמצא הכל מן המוכן.

מחלוקת זו מעלה שורה של שאלות יסודיות - האם עדיף עולם אשר נברא על ידי הקדוש ברוך הוא עצמו, או שמא עולם אשר בן אדם, על חסרונות ומגרעותיו, הוא שאחראי לו? האם אנו שואפים לצמצום המימד האנושי בעולם, או שמא להיפך, לנטילת אחריות על העולם כולו בידי המין האנושי? שאלות אלו, אשר לידתן בעת היציאה מן התיבה, ממשיכות ללוות את בני נח, יהודים כגויים, עד היום.

bweintraub@torontotorah.com

הגמרא בבבא מציעא פה ע"א. הגמרא שם מספרת כי פעם ראה רבי כיצד מובילים עגל לשחיטה. העגל ברח, טמן ראשו בכנף בגדו של רבי, ובכה. רבי אמר לעגל – לך לשחיטה, כי לך נוצרת. כלומר, רבי סבר כי תכלית בריאתו של העגל הינה שירות האדם, אם על ידי עבודה ואם על ידי שחיטה. הגמרא מספרת כי רבי נענש בשל מעשה זה, ועונשו עבר רק לאחר שריחם על חולדות שנמצאו בביתו.

אמנם, הרב קוק מדגיש, וזהו עיקרו של המאמר, כי עדיין לא הגיע הזמן לציית לרגש המוסרי זה. הוא מונה מספר סיבות לכך:

1. על מנת שהאדם יוכל להביא את העולם כולו לידי תיקון מלא, עליו לעבוד עבודה רבה מאד. הוא יוכל לעשות זאת רק אם יזין את עצמו גם מבעלי החיים האחרים. סוף סוף, אומר הרב קוק, האדם שילם מחיר גבוה יותר מאשר בעלי החיים בתקוה ליצור עתיד טוב יותר.
2. יש מן הצביעות בשמירה על חיי בעלי חיים, כאשר ערך חיי אדם עדיין לא קיבל את המקום הראוי לו בחברה האנושית.
3. יש בכך גם סכנה – אנשים עלולים להתייחס לבעלי חיים ולבני אדם כעומדים באותה המדרגה. לפיכך, משירצה משהו לאכול בשר, ייראה לו כדבר שווה הריגת בעל חי ואכילת בשרו כהריגת אדם ואכילת בשרו.
4. לבסוף, מציין הרב קוק, שמירה על מוסריות גמורה כלפי בעלי חיים טומנת בחובה סכנה נוספת. רוב בני האדם, ואף הרשעים שביניהם, רואים עצמם כטובים. ועל כן מחפשים להרגיע את מצפונם

לאחר שיצאו נח ומשפחתו מן התיבה, אמר להם הקב"ה:

"ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו: כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל" (בראשית ט, ג-ד)

מדוע נצרך הקב"ה לפרש כי מותר יהיה לנח ובניו לאכול מן החיות והבהמות? מהצורך להתיר, נראה כי עד עתה היה בשרם אסור לאדם. ואכן, כך מדייק רב יהודה בשם רב (סנהדרין ט:):

"אמר רב יהודה אמר רב: אדם הראשון לא הותר לו בשר לאכילה... וכשבאו בני נח התיר להם, שנאמר כירק עשב נתתי לכם את כל" מדוע נאסר הבשר עד עתה, ורק כעת הותר? האם מדובר בהתפתחות והתקדמות מבורכת, או שמא בנסיגה והתנוונות?

הרד"ק (ר' דוד קמחי, פרובנס, מאה 12-13), בפירושו על אתר, מסביר כי מדובר למעשה בשכר שניתן לנח:

"נראה כי לפיכך התיר הבשר לנח לפי שטח בבהמה ובחיה וברמש ובעוף להחיות אותם בתבה, כי לצורך האדם נבראו בין למלאכתו בין לאכילתו אלא שלא הותר להמיתם ולאכלם עד נח לפי שטח בהם"

מכך נראה, כי לדעת הרד"ק מדובר בהתקדמות. נח, כמייצג המין האנושי, נטל את האחריות על שימור בעלי החיים, וממילא ניתנה בידו החירות להנות מהן ולאכלן, בניגוד לאדם הראשון, שלא עמל בהגנתן, וממילא לא היה זכאי בהנאתן.

בעמדה הפוכה לחלוטין החזיק הרב קוק. לדעתו, היתר אכילת הבשר הינו חלק מהירידה אותה חווה העולם בעת המבול. האדם הדרדר ממעמדו הקודם, וכעת הותרה לו אכילת בשר החיות והבהמות. הרב קוק כתב מאמר שלם העוסק בנושא זה – 'חזון הצמחונות והשלום', ואנו נשתדל בפסקאות הבאות להעביר מספר מן הרעיונות המצויים במאמר זה.

לדעת הרב קוק, דבר פשוט וברור הוא שהמוסר דורש שהאדם לא ישתמש בבעלי החיים לטובתו הפרטית. הראיה החזקה ביותר לכך לדעתו, היא התחושה הטבעית המצויה בכל אדם, המרגיש צער במותו של בעל חי. המוסר הטבעי, אומר הרב קוק, דורש מאיתנו שלא ניקח חיי בעלי חיים אחרים לצרכינו והנאותינו. לכך הוא מוסיף ראייה מן

Parshah Questions

R' Meir Lipschitz

Note: Answers do not appear in this edition; find them on-line at <http://www.torontotorah.com/alon/5771/noach71.pdf>

- Do we know the name of Avraham's mother? (Bava Batra 91a)
- What should one do upon seeing a rainbow? (Seforno Bereishit 9:13, Berachot 59a, Shulchan Aruch 229:1)
- What are the Noachide mitzvot? (Sanhedrin 56a-57a, Chulin 92a, Rambam Hilchot Melachim 8:11 and 9:1. For additional discussion see also the Encyclopedia Talmudit "Bnei Noach")
- For children: How many of each type of animal did Noach bring into the ark? (Rashi Bereishit 6:19-20, 7:2, 7:9)

meir.lipschitz@gmail.com

Connecting the Beginning and the End Yair Manas

The Torah is written in a deliberate order, according to most of our Sages. [See Yevamot 3b-4a.] Therefore, Rashi highlights hidden links between sections in the Torah. For example, in the end of Parshat Beha'alotcha, Miriam is punished for speaking lashon hara about her brother Moshe. In the very next parshah, Parshat Shelach, spies go to scout out the land of Israel. On the surface, Miriam's lashon hara and the story of the spies have little to do with each other. Rashi explains that these two episodes really are connected; the spies witnessed Miriam get punished for speaking lashon hara, yet they were not deterred from speaking lashon hara about the land of Israel.

On Simchat Torah, we finish reading Parshat V'zot Haberachah, and we begin reading Parshat Bereishit on the very same day. Is there a connection between these two parshiot?

The Kli Yakar (Devarim 34:12) points out that the Torah ends with a ל and begins with a ג. If we take the letters of the name of G-d, yud, vav, and hei, and add each of these letters to the ל and the ג, we will form words. In combining ג and ל with י to form גי ("in Me") and לי ("Mine"), Hashem says, "The world is dependent on Me." In combining ג and ל with ו and ה we say that the world depends on Him (גו/ה "in G-d" and לו/ה "of G-d"). From the beginning to the end, everything depends on G-d. Thus the ג and the ל are connected.

Rabbi Matis Blum, in his sefer Torah Lada'at, offers an explanation based on a comment by Ibn Ezra in Parshat Yitro. Ibn Ezra explains that in the Ten Commandments, Hashem identified Himself as the G-d who took us out of Egypt, and not as the G-d who created the heavens and earth, because we had witnessed miracles upon leaving Egypt, and there was no denying it. Through the miracle of leaving Egypt, we experienced clear proof that Hashem runs the world.

Rabbi Blum applies this to the end of the Torah. The last two pesukim in the Torah tell us that we saw the miracles that Hashem performed. Because we all saw the miracles, we know that Hashem is the director of the world. Thus, the end of the Torah proves that Hashem created the world – which is what we read in the beginning of parshat Bereishit.

The last letter of the Torah, a ל, and the first letter, a ג, spell the word גל, or heart. The gemara (Sanhedrin 106b) tells us that Hashem wants our hearts. We could suggest that as we go from the last parshah into the first parshah, we are reminded to re-dedicate our hearts to the study of Torah, and to the performance of mitzvot.

If you know of any other answers, please email me at ymanas@torontotorah.com.

torczyner@torontotorah.com

Hitoriri: Jewish Spirituality G-d Spoke to Moshe! R' Ezra Goldschmiedt

It was a Shabbat evening tisch (gathering, usually with Torah, food and singing) in Mezeritch. Rav Dov Ber, the famed Maggid and foremost disciple of the Baal Shem Tov, was set to speak. Singing with him among his many followers were those destined to become the next great leaders of the Chasidic movement – Rav Elimelech of Lizhensk, Rav Levi Yitzchak of Berditchev, Rav Shneur Zalman of Liadi and many others. The energy and holiness in the room were tangible.

The crowd hushed to hear the Maggid, waiting to absorb every sweet and profound word of Torah to come out of his mouth. He stood up and began, "The Torah, in this week's parshah, tells us, 'Vayidabeir Hashem el Moshe leimor', that G-d spoke to Moshe saying—"

"–WOW!!!" interrupted a man in the back. "Did you hear that! Amazing!" Rav Elimelech, sitting in the front, recognized the voice as that of his younger brother, Zusha. "Zusha," screamed out Rav Elimelech, "could you let the Rebbe go on? He's only just started to speak!"

Confused, Rav Zusha responded, "My dear brother, did you not hear what the Rebbe just said? G-d spoke to Moshe! The great almighty king of all kings, the infinite source of all there is and continues to be, the G-d who is totally beyond any measure of our comprehension, communicated with a human being! With one of us! That we're capable of having such an interaction, is that not amazing?!"

Rav Elimelech turned to see the Maggid smiling with approval. "Yes, Zusha, you're right," Rav Elimelech acknowledged. "To have the Torah, to have the very words of HaKadosh Baruch Hu addressed to us, beings of mere flesh and blood, that is truly amazing. My apologies."

The Rebbe sat down and the singing continued for the remainder of the tisch. While the Maggid may have originally wanted to say more, he had decided that the sweet simple words of Rav Zusha were more than enough for the evening.

egoldschmiedt@torontotorah.com

613 Mitzvot: Mitzvah 107-9 Shemen haMishchah—Oil of Anointing R' Mordechai Torczyner

Daily menorah lighting is not the only use of oil in the Mishkan and Beit haMikdash. *Shemen haMishchah*, oil of anointing, is used to dedicate kings, kohanim gedolim [head priests] and the special utensils used in the work of the Beit haMikdash (Mitzvah 107). The formula for creating this oil is found in Shemot 30.

Anointing with oil demonstrates the special status of the people and objects employed in the Beit haMikdash. Therefore, one may not

use the oil for any other purpose (Mitzvah 108); one may not even make a sample of the oil for private use, without actually using it (Mitzvah 109).

Anointing is not performed for all kings; it is used only to resolve disputes regarding proper succession. Thus Shlomo was anointed to dispel Adoniyahu's claims, and Yoash was anointed to counter Queen Ataliah's position on the throne (see Horiyot 11b and Avnei Nezer Yoreh Deah 312).

torczyner@torontotorah.com

**Torah in Translation
Is a Jew a "goy"?**

Rabbi Shlomo Kluger

Ha'Elef Lecha Shlomo Orach Chaim 34
Translated by R' Mordechai Torczyner

Question: Regarding someone who blesses "That Gd did not make me an *akum*", wishing not to bless "That Gd did not make me a *goy*", because Jews are also called *goyim*.

Answer: Such a text would certainly have an element of heresy to it! *Akum* is an acronym for *ovdei kochavim umazalot* [worshippers of stars and constellations], and one who blesses thus indicates that he does not thank Gd for not creating him as a non-Jew who does not worship stars and constellations. [In other words: He would have been content as a non-Jew who did not worship stars and constellations.] This has an element of heresy...

Regarding the point itself, that Jews are also called *goyim*, this is a mistake. The Jewish people as a whole are called *goy*, as in Bereishit 35:11 and Yeshayah 1:4, but each individual Jew is not called *goy*. Among non-Jews, though, each individual is termed *goy*. This is based in a midrash [Vayikra Rabbah 4:6] which notes that in the census of Yaakov's family there are seventy people and they are termed *nefesh* [singular], whereas in the census of Esav's family there are sixteen people and they are termed *nefashot* [plural]... Each non-Jew is an individual entity, and so each one is termed *goy*, but each individual Jew is only a small part of a greater whole, and so he is not called an individual on his own, a *goy*.

This may be proved from Tehillim 147:19-20, "He tells His words to Yaakov... He did not do this for every *goy*." How could it say He did not do this for every *goy*, when the Jewish people are also called *goy*? But the intent is that among Jews Gd tells His words to one party, as He told the Torah to Moshe alone and Moshe taught it to Israel, and so in every generation He tells His words to the sage of the generation. He did not do this for every nation, informing just one person. Thus it is right that He said "for every *goy*," for among Jews an individual is not called *goy*...

Therefore it is good to bless "That Gd did not make me a *goy*," for were I not Jewish I would be a *goy* as an individual, and now I am not called a *goy* on my own... And so one must bless "That Gd did not make me a *goy*", and one who will alter this will face [Divine] justice.

Rav Shlomo ben Yehudah Aharon Kluger was born in Komarov, Poland in Cheshvan 1784. His father was the Rabbi of the city, and young Shlomo showed signs of brilliance from a young age, recording novel observations on Torah from the age of six. His father passed away when Shlomo was only 13, and after a brief period in yeshiva he went to study independently, under the philosophical influence of the Dubna Maggid. His mother passed away when he was only 15, and he married his wife Liba Malya when he was seventeen. When his father-in-law passed away as well, he went into business as a shopkeeper.

Rav Kluger's business ultimately failed, and he accepted a rabbinical position in Kolkov at the age of 25. He and his wife lost their firstborn son, Chaim, and he moved on to a rabbinate in Lublin in 1817, before taking the pulpit in the city of Brody in 1820. He served there until 1845, when he accepted a position in Brezany, but he then contracted typhus. He vowed to return to Brody if he would recover, and he lived to fulfill his vow – but a new Rabbi had already been selected in Brody, and so he lived there in a non-rabbinical capacity until he passed away in 1869.

Rav Kluger was known among Jews and non-Jews for his erudition, his work ethic, and his candour. He was consulted by Jewish communities far and wide on halachic matters, and by secular courts for his opinion on their conundrums.

Rav Kluger wrote on many branches of Torah, but his main energies went into halachah. Some of his non-halachic writings are available in translation at www.shlomokluger.com.

torczyner@torontotorah.com

[It is worth noting that the midrash cited by Rav Kluger to prove that each non-Jew is called a *goy* actually makes its comments specifically about idolaters, crediting the unique identity of each non-Jew to the idea that each worships his own deity. Therefore, it could be argued that the use of *goy* for each individual non-Jew is, in fact, limited to idolaters. - MT]

**Ha'Aretz
Ramle רמלה
Hillel Horovitz**

מה אתם יודעים על העיר התאומה (twin city) של וואהן (Vaughan)?

רמלה היא עיר השוכנת במישור החוף הדרומי במדינת ישראל, ומונה כיום כ 65,000 תושבים. פירושו של השם בערבית הוא "עיר החולות". רמלה נוסדה במאה השמינית לספרה על ידי החליף המוסלמי סלימן אבן עבד אל מלכ. הוא יעד את רמלה להיות עיר הבירה של מה שהיה ידוע באותם ימים כ "ג'נד פלשתין" (מדינת פלשתין). העיר היתה מוקפת חומה, ובחומה נקבעו 12 שערים. מארבעת השערים הראשיים יצאו הרחובות המרכזיים ובמקום נפגשם נבנה המסגד העירוני הגדול שאנו מכירים היום בתור "המסגד הלבן", מסגד גבוה מכוסה שיש שנמצא במרכז העיר העתיקה.

ב-1749 ושוב ב-1033 נהרסו חלקים גדולים מן העיר בשל רעידות אדמה, אך בשנת 1068 הכה רעש עז כל כך ברמלה עד שחרבה כליל. רבים נספו באסון (המקורות מדווחים על 15,000 - 25,000 הרוגים). העיר הוקמה מחדש ארבע שנים מאוחר יותר באתר סמוך, אולם לא שבה עוד להיות בירת הארץ. מייסדיה החדשים, הסלג'וקים, העבירו את בירת הג'נד לירושלים. שטחה של רמלה הצטמצם מאד והיא איבדה את מרכזיותה. עד כמה ירדה העיר מגדולתה אפשר ללמוד מן העובדה, שבשנים 1077-1266 העדיפו שליטיה ותושביה השונים להימלט ממנה בכל פעם שקרב אליה אויב, או למוסרה ללא קרב והדבר קרה לא פחות ממש פעמים.

אחד מהמקומות היהודיים ביותר בעיר הוא בריכת הקשתות. בריכת הקשתות היא בריכה תת-קרקעית לאגירת מים השוכנת בצפון העיר, ואשר נחפרה בתקופתו של הארון א-רשיד (809-763) הח'ליף החמישי מבית עבאס. מבנה הבריכה הושלם בשנת 789 וזאת על-פי כתובת בערבית שנמצאת בכניסה אליה. הבריכה היא המבנה היחידי בארץ ישראל שניתן לשייכו באופן וודאי לתקופה העבאסית. שטח הבריכה הוא כחצי דונם, וגובה תקרתה כ-תשעה מטרים.

העיר רמלה היא עיר מעורבת ויש בה תושבים יהודים וערבים. האוכלוסייה היהודית מהווה כ 75% מכלל התושבים ואילו האוכלוסייה הערבית מהווה כ 22% מהתושבים. רוב הערבים המתגוררים בעיר הינם מוסלמים, אולם כ 20% מהערבים הינם נוצרים. כמו כן העיר רמלה משמשת כמרכז העדה הקראית בישראל, וניתן למצוא בעיר את בית הכנסת "ענן בן דוד" שהוא בית הכנסת המרכזי של העדה. ברמלה נמצא "מרכז היהדות הקראית העולמית".

hhorovitz@torontotorah.com

Lunch AND Learn

with Rabbi Mordechai Torczyner

12:30 PM | ZEIFMAN'S LLP - 201 BRIDGELAND AVE. | MEETING ROOM 2A

WEDNESDAY NOVEMBER 2

Business Lunches: Eating Kosher in a Non-Kosher Venue

WEDNESDAY NOVEMBER 9

Tzedakah Calculations: What's Deductible?

WEDNESDAY NOVEMBER 16

Holiday Parties and Presents: Permitted or Prohibited?

LUNCH IS SPONSORED BY ZEIFMANS

RSVP Preferred

FOR MORE INFORMATION
AND TO RSVP
PLEASE CONTACT
LAURA AT
LD@ZEIFMANS.CA

YESHIVA UNIVERSITY
TORAH MITZION
BEIT MIDRASH

Hyman Design Co. 11/10/12

Schedule for Oct. 29 - Nov. 4, 1-7 Marcheshvan

Shabbat October 29

7:45 AM R' Baruch Weintraub, Orot haTeshuvah, Or Chaim

10:30 AM R' Baruch Weintraub, Parshah, Clanton Park

After hashkamah Hillel Horovitz, Migdal Bavel, **Hebrew**,
Bnai Torah

1 hour before minchah Yair Manas, Gemara Sukkah,
Mizrachi Bayit

45 minutes before minchah R' Mordechai Torczyner, Daf
Yomi, BAYT

After minchah R' Mordechai Torczyner, Gem. Avodah Zarah:
The Family of R' Chanina ben Tradyon, BAYT

Sunday, October 30

9:15 AM Hillel Horovitz, Parshah, **Hebrew**, Zichron Yisroel

11:50 AM R' Baruch Weintraub, Rambam: Hilchot
Melachim, Or Chaim, *collegiates*

6:45 PM R' Dovid Zirkind, Gemara Bava Kama, Shaarei
Shomayim

Monday, October 31

8:00 PM R' Mordechai Torczyner, Talmud Yerushalmi: Peah,
Clanton Park, *men*

Tuesday, November 1

1:30 PM R' Mordechai Torczyner, Zecharyah: The First
Vision, for Mekorot, Shaarei Shomayim

7:15 PM R' Ezra Goldschmiedt, Ramban on Parshah, BAYT

8:00 PM Mrs. Elyssa Goldschmiedt, Malbim on Chumash,
TCS, *women*

8:00 PM Yair Manas: Minchat Chinuch, Clanton Park, *men*

Wednesday, November 2

10:00 AM R' Mordechai Torczyner, Dramas of Jewish History:
Jewish Monarchy, BEBY, with Melton

12:30 PM R' Mordechai Torczyner, Business Lunch and Learn
at Zeifman's, Week 1 of 3: Non-Kosher Lunches

8:00 PM R' Dovid Zirkind, Gemara Beitzah chaburah, Shaarei
Shomayim

8:30 PM R' Baruch Weintraub, Rambam: Hilchot Melachim,
Shomrai Shabbos, *men*

Thursday, November 3

9:15 AM R' Mordechai Torczyner, Supernatural vs.
Superstition, 36 Theodore in Thornhill, *women*,
with free babysitting

8:30 PM R' Baruch Weintraub, Sugyot in Avodah Zarah: From
Terach to Today, Clanton Park, *men*

Friday, November 4

8:00 AM R' Dovid Zirkind, Friday Parsha Preview, Village Shul